

Vzdělávací program nástavbového oboru FONIATRIE

ČERVENEC 2023

1	Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru.....	61
2	Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru	62
	2.1 Praktická část vzdělávacího programu – v délce minimálně 12 měsíců.....	62
	2.2 Teoretická část vzdělávacího programu.....	63
3	Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů.....	64
4	Všeobecné požadavky	69
5	Potvrzení hodnocení o průběhu vzdělávání v nástavbovém oboru	70
6	Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní specializovanou způsobilost.....	70
7	Charakteristika akreditovaného zařízení	71
8	Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální zabezpečení a technické a věcné vybavení pro jejich realizaci – charakteristika.....	74
9	Doporučená literatura	78

1 Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru

Cílem vzdělávání v nástavbovém oboru foniatrie je příprava odborníka, který zná fyziologii a patofyziologii, klinickou problematiku, etiologii, patogenezi, diferenciální diagnostiku, terapii, rehabilitaci, prevenci a sociální dopady poruch a vad řeči, hlasu a sluchu a funkcí, které tvoří fyziologický základ dorozumívacího procesu; a specialisty v problematice péče o poruchy polykání. Vzdělávacím programem zakotvená doba 12 měsíců a rozsah vzdělávání jsou minimem k základní realizaci v oboru. Absolvent uplatňuje v diagnostice vyšetřovací metody otorinolaryngologie, které rozvíjí o vlastní foniatrické vyšetřovací metody a metody přijaté z jiných hraničních oborů, adaptované na potřeby foniatrie, např. z oborů lékařských – neurologie, psychiatrie, a z nelékařských oborů – lingvistiky, fonetiky, klinické logopedie, surdopedie, speciální pedagogiky, výuky zpěvního hlasu a jevištní řeči, klinické psychologie; z technických oborů pak především z akustiky, biofyziky a biomedicínských technologií. Má důkladné teoretické a praktické znalosti v oblasti sluchové a hlasové protetiky. Zná teorii, indikace, preskripční pravidla a prakticky provádí aplikaci hlasových a sluchových rehabilitačních a kompenzačních pomůcek a přístrojů. Ovládá problematiku diagnostiky a léčby poruch hlasu hlasových profesionálů. Svou náplní patří foniatrie mezi obory rehabilitačního charakteru, péče o foniatrické pacienty je z velké části pravidelná a dlouhodobá.

2 Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru

Podmínkou pro zařazení do nástavbového oboru foniatrie je získání specializované způsobilosti v oboru otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku.

Vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době podle ustanovení § 79 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Vzdělávání v nástavbovém oboru probíhá jako celodenní průprava v zařízeních akreditovaných podle zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 95/2004 Sb.“) v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době a je odměňována. Vzdělávání v nástavbovém oboru může probíhat jako rozvolněná příprava, to je při nižším rozsahu, než je stanovená týdenní pracovní doba, přitom její rozsah nesmí být nižší, než je polovina stanovené týdenní pracovní doby. Je-li příprava rozvolněná, celková délka, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Vzdělávání v nástavbovém oboru probíhá u poskytovatelů zdravotních služeb nebo jiných fyzických nebo právnických osob, kteří získali akreditaci podle zákona č. 95/2004 Sb.

Celková délka přípravy v oboru foniatrie je v minimální délce 12 měsíců, z toho:

Část I.

2.1 Praktická část vzdělávacího programu – v délce minimálně 12 měsíců

a) povinná odborná praxe v oboru foniatrie

Akreditované zařízení		Počet měsíců
foniatrie – zařízení s akreditací I. nebo II. typu <i>Poskytovatel zdravotních služeb musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem foniatrie.</i>		10
z toho	foniatrie – v zařízení s akreditací I. typu	8
	foniatrie – v zařízení s akreditací II. typu	1
	specializační stáž – na jiném akreditovaném zařízení s akreditací II. typu, které doplňuje rozsah vzdělávacího programu předchozího akreditovaného zařízení o fonochirurgii, kochleární implantace, sluchadlovou protetiku v raném věku a komplexní péči o hlasové profesionály	0,5
	povinná předatestační stáž – v akreditovaném zařízení s akreditací II. typu s foniatrickým lůžkovým oddělením	0,5

MZ ČR

Vzdělávací program nástavbového oboru FONIATRIE

b) povinná odborná doplňková praxe v oboru foniatrie

Akreditované zařízení	Počet týdnů
neurologie – (doporuč. s poradnou extrapyramidových poruch a iktovou jednotkou) včetně dětské neurologie <i>Poskytovatel zdravotních služeb musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem neurologie a dětská neurologie.</i>	3
psychiatrie včetně dětské a dorostové psychiatrie <i>Poskytovatel zdravotních služeb musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem psychiatrie a dětská a dorostová psychiatrie.</i>	2
klinická logopedie (doporuč. s afasiologií a surdopedií; vývojové poruchy řeči)	3

c) doporučená odborná doplňková praxe v oboru foniatrie

Akreditované zařízení	Počet týdnů
plastická chirurgie	2
stomatologická protetika (nemusí být akreditované pracoviště)	2

Část II.**2.2 Teoretická část vzdělávacího programu****a) účast na vzdělávacích aktivitách – povinná**

Pro lékaře, kteří byli zařazeni do nástavbového oboru bez absolvování níže uvedených kurzů.

Kurzy	Počet hodin
kurz Lékařská první pomoc	20
kurz Základy lékařské etiky, komunikace, managementu a legislativy	12
kurz Prevence škodlivého užívání návykových látek a léčba závislostí	4
kurz Radiační ochrana	4

b) účast na vzdělávacích aktivitách – doporučená

Aktivity	Délka trvání
Vzdělávací akce pořádané Institutem postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (dále jen „IPVZ“) nebo Českou lékařskou komorou (dále jen „ČLK“) nebo dalšími institucemi pověřenými vzděláváním, včetně účasti na sympóziích, konferencích, sjezdech atd.	v rozsahu min. 20 hod.

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

Teoretické znalosti

Z vlastního oboru

Hlas	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomie a fyziologie dýchacího ústrojí, fyziologie a patologie tvorby hlasu, fyzikální vlastnosti hlasu, rezonančních prostor, centrálního a periferního nervstva, činnost zpětnovazebních mechanismů uplatňujících se při fonaci, fyziologie mluvního a zpěvního hlasu. • Vyšetřovací techniky hlasové funkce – laryngostroboskopie, vysokofrekvenční zobrazení (videokymografie, vysokofrekvenční laryngoskopie), elektroglografie, analýza hlasového záznamu, hodnocení hlasového pole, akustická analýza hlasu, pneumografie, elektromyografie fonačního svalstva, testy hlasové zátěže; psychometrická vyšetření; hodnocení Voice Handicap Index (VHI); komplementární vyšetření u hlasových poruch (mikrobiologická vyšetření, zobrazovací metody a další). • Organická onemocnění hlasu z pohledu foniatrie – vrozené vývojové vady (zejména poruchy hlasu při poruchách patrohltanového uzávěru), úrazy, záněty, benigní hlasivkové léze (diagnostika, terapie a rehabilitace). Endokrinní poruchy hlasu, spasmodická dysfonie. Úloha foniatra u hrtanových prekanceróz a maligních onemocnění horních cest dýchacích a polykacích – rehabilitace hlasu, hlasová protetika a preskripce hlasových rehabilitačních pomůcek a příslušenství. Diagnostika a rehabilitace hlasu u poruch inervace. • Funkční poruchy hlasu – poruchy z přemáhání, hyperkinetická dysfonie, psychogenní dysfonie a afonie, mutace a mutační hlasová porucha, ventrikulární hlas. • Diagnostika, terapie a prevence poruch hlasu u hlasových profesionálů: specifika hlasové profesionality a uměleckého hlasu, preventivní vyšetření hlasových profesionálů, posudková činnost u hlasových profesionálů.; metody edukace a reedukace hlasu. • Zásady hlasové hygieny a hlasové výchovy, rehabilitace a reedukace, psychoterapeutické přístupy u hlasových poruch. Chirurgická léčba hlasu – laryngomikroskopie a fonochirurgie. Fyzikální terapie a
------	--

	lázeňská léčba u poruch hlasu, posudkové hodnocení hlasových poruch.
Řeč	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomie mluvidel a řečových oblastí CNS. Molekulárně-genetický podklad a fylogeneze řeči. Fyziologie a patofyziologie centrálních oblastí tvorby řeči, mluvidel, zpětnovazebních mechanismů a funkcí CNS. Základy české fonetiky, fonologie a lingvistiky, akustika řeči, vývoj dětské řeči. • Vyšetření u vývojových poruch řeči a komunikace – anamnéza, vyšetření mluvidel, sluchových předpokladů, analýza řečového projevu. • Vývojové poruchy řeči: receptivní a expresivní poruchy; fatické a motorické poruchy řeči v dětském věku, vztah centrální poruchy sluchu a řeči; poruchy řeči u neurodegenerativních procesů u dětí; periferní a centrální dysartrie (vývojové a získané), vývojová dyspraxie, afázie v dětském věku; kognitivně-komunikační poruchy, řečový regres v dětském věku, mutismus, pervazivní poruchy řeči; poruchy plynulosti řeči; morfologicky podmíněné poruchy řeči (u rozštěpových vad a dalších vrozených vývojových vad orofaciální oblasti, u stavů po úrazech a operacích); specifické poruchy učení; poruchy vývoje řeči u postižení sluchu; sociálně podmíněné narušení řečového vývoje; poruchy řeči u dětí s kombinovanými vadami. • Poruchy rozvinuté řeči: afázie a poruchy dalších symbolických funkcí – diagnostické postupy a diferenciální diagnostika, základy rehabilitace (řeč, polykání). Mutismus – příčiny, diagnostický a terapeutický přístup. Poruchy řeči u neurodegenerativních procesů; kognitivně-komunikační poruchy. Periferní a centrální dysartrie. • Základy edukace a rehabilitace poruch řeči, farmakoterapie, psychoterapie. Management týmové a mezioborové péče, úlohy jednotlivých odborností při diagnostice a terapii řečových poruch. Principy výchovy a vzdělávání nemocných s poruchou řeči a komunikačního chování, základní znalosti o českém znakovém jazyce. Posudkové hodnocení poruch řeči a komunikace.
Sluch	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomie sluchového systému. Fyziologie a patofyziologie sluchu (vnější a střední ucho, kochlea, sluchové nervy, dráhy a centra), význam sluchu v řečové komunikaci; centrální zpracování akustického signálu. • Akustika: zvuk a jeho šíření, teorie maskování zvuku. Elektroakustika: analogové a digitální zpracování zvukového signálu, aplikace pro sluchovou protetiku.

	<ul style="list-style-type: none"> • Vyšetření sluchu: základní rozdělení audiometrických vyšetření podle technologie, cíle a věku. • Screening sluchu novorozenců a předškolních dětí; pedaudiologie se zaměřením na řečové testy. • Vyšetřovací metody u dospělých (subjektivní a objektivní audiometrie), indikace, cíle a interpretace. Vestibulární vyšetření klinické a přístrojové. • Sluchové vady a poruchy v dětském věku: příčiny a patofyziologie vč. genetiky, typy postižení (periferní a centrální), diagnostika a terapie, rehabilitace sluchu a sluchová protetika – klasifikace: sluchadla pro kostní a vzdušné vedení, sluchové implantabilní přístroje; indikace, poradenství, nastavení; edukace ovládnání a péče o sluchadlo. Sluchové pomůcky – typy a použití. Kostní implantabilní přístroje – klasifikace, indikace, princip operace, nastavení a uživatelské péče. Kochleární implantace (CI) u dětí a dospělých – princip funkce, indikace, princip operace a pooperační péče, fitting a postimplantační rehabilitace, princip fungování týmu pro CI. Kombinovaná korekce sluchu – binaurální korekce, bimodální a hybridní stimulační. Hluchoslepota – definice a péče. • Posudkové hodnocení sluchových ztrát, úloha foniatra u profesně podmíněných poruch sluchu; rozhodování o školním zařazení.
Polykání	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomie, fyziologie a patofyziologie polykacího aktu. Příčiny, symptomatologie a vyšetřovací metody u dysfagie. Poruchy polykání v dětském a dospělém věku. • Základy konzervativní a chirurgické léčby, rehabilitační postupy, kompenzační léčebné strategie a dietetika u dysfagie.

Z ostatních oborů

Plastická chirurgie	<ul style="list-style-type: none"> • Základy chirurgie rozštěpových vad.
Neurologie	<ul style="list-style-type: none"> • Vývojová onemocnění CNS. Neurologická onemocnění dospělého věku s řečovou symptomatologií (korové, extrapyramidové a mozečkové poruchy; poruchy fatických, řečově-motorických a kognitivních funkcí; posttraumatické a pooperační stavy CNS).
Endokrinologie	<ul style="list-style-type: none"> • Endokrinologická onemocnění spojená se změnou hlasu, farmakoterapie ovlivňující hlas a řeč. Endokrinologická terapie u transsexualismu.
Genetika	<ul style="list-style-type: none"> • Genetická onemocnění spojená s poruchou sluchu a řeči.
Psychologie	<ul style="list-style-type: none"> • Psychologické vyšetření u poruch řeči a komunikace – indikace a interpretace. Psychologický profil u nemocných s psychogenními hlasovými poruchami. Psychologické vyšetření u kandidátů

<i>MZ ČR</i>	Vzdělávací program nástavbového oboru FONIATRIE
--------------	--

	implantabilních sluchových pomůcek. Základy psychoterapie u poruch sluchu, řeči a hlasu.
Lingvistika	<ul style="list-style-type: none"> • Základy obecné lingvistiky, psycholingvistiky, neurolingvistiky, lingvistická analýza řeči
Hlasová pedagogika	<ul style="list-style-type: none"> • Základ uměleckého hodnocení hlasu a hudební terminologie. Základy hlasově-pedagogické práce.
Psychiatrie	<ul style="list-style-type: none"> • Psychiatrická onemocnění spojená s poruchou řeči a komunikačního chování – pervazivní poruchy, poruchy pozornosti a aktivity, souvislost s foniatrií. Poruchy emocí a myšlení s hlasovou a řečovou symptomatikou. Psychofarmakologické možnosti ovlivnění řeči a komunikace.
Klinická logopedie	<ul style="list-style-type: none"> • Definice a postavení logopedie v problematice poruch hlasu, sluchu, řeči a polykání. Základy logopedické diagnostiky. Základy rehabilitačních postupů u poruch hlasu, sluchu (surdopedie), řeči a polykání.
Pedagogika	<ul style="list-style-type: none"> • Definice a postavení speciální pedagogiky, cíle a prostředky speciálně-pedagogických center pro děti s poruchou sluchu a řeči. Základy speciálně-pedagogických postupů a klasifikace, zákonné zařazení dětí s poruchou sluchu a řeči do výchovy a vzdělávání (školský zákon).
Organizace péče o nemocné s poruchami a vadami mezilidské komunikace v zemích EU – Unie evropských foniatrů a další mezinárodní organizace zabývající se hlasem, sluchem, řečí a obecně komunikací.	

Praktické dovednosti

Minimální počty výkonů

Minimální počty výkonů v oblasti hlasu	Počet
Popis a vyhodnocení vyšetření (video)laryngoskopie, (video)laryngostroboskopie.	50
Vysokofrekvenční zobrazení (videokymografie a/nebo vysokofrekvenční laryngoskopie)	10
Vyšetření hlasového pole a jeho parametrické hodnocení.	10
Vyšetření ve škálách subjektivního hodnocení kvality hlasu vč. náhradního hlasu.	30
Hodnocení objektivních parametrů akustické analýzy hlasu.	10
Vyšetření fonorespirační koordinace.	5
Hodnocení vyšetření laryngeální elektromyografie.	3
Epifaryngoskopie pro hodnocení rezonančních vlastností násadní trubice a patrohltanového uzávěru.	10
Hodnocení nasometrie.	5
Vyšetření hlasu u adeptů hlasových profesí a hlasových profesionálů.	10
Hlasové zátěžové testy.	10

<i>MZ ČR</i>	Vzdělávací program nástavbového oboru FONIATRIE
--------------	--

Rehabilitace hlasu a edukace náhradních hlasových mechanismů u nemocných po parciálních a totálních operacích hrtanu.	5
Reedukace a rehabilitace hlasu u periferních a centrálních poruch inervace.	10
Reedukace hlasu při změně pohlaví (male to female).	5
Terapie a reedukace hlasu u chronických zánětlivých a hyperkinetických změn hrtanu.	15
Reedukace hlasu u funkčních poruch hlasu	15
Indikace k fonochirurgickým výkonům event. foniatrická před – a pooperační péče.	5
Minimální počty výkonů v oblasti řeči	Počet
Vyšetření řeči a jazykových rovin: hodnocení úrovně fonologicko-fonetické, sémantické (lexikální), syntaktické, pragmatické; hodnocení prozodie.	20
Vyšetření schopnosti rozumění řeči u dětí.	20
Hodnocení zvukového záznamu a jeho fonetický přepis.	10
Vyšetření a hodnocení motoriky artikulačního svalstva, periferních a centrálních poruch orofaciální motoriky a její koordinace.	10
Provedení a vyhodnocení vyšetření fonemického sluchu, indexu vnitřní informace řeči.	10
Vyšetření fatických funkcí a vyhodnocení pomocí baterie příslušných testů.	10
Vyšetření lingvistických a extralingvistických poruch při lézi nedominantní hemisféry.	2
Hodnocení celkového vývoje dítěte v oblasti motoriky, intelektu, vizuální percepce, taktilní a kinestetické.	10
Hodnocení vyšetření elektromyografie artikulačních svalů.	3
Vyšetření jemné motoriky rukou a motoriky mluvidel podle příslušných testů (Kwint a Ozeretski)	5
Sestavení edukačního či rehabilitačního plánu včetně zajištění týmové péče	10
Praktické dovednosti v základních typech rehabilitace řeči.	
Foniatrické vyšetření dítěte s vadou řeči pro rozhodnutí o školním zařazení.	10

Minimální počty výkonů v oblasti sluchu	Počet
Provedení a vyhodnocení vyšetření sluchu u dětí – zvukovými hračkami	15
BOA (Behaviorální observační audiometrie) – v roli asistence	5
VRA (Vizuálně posílená audiometrie) – v roli asistence	5
tónová audiometrie hrou – v roli asistence	5
Provedení a vyhodnocení slovní audiometrie včetně slovní audiometrie v šumu.	20

MZ ČR	Vzdělávací program nástavbového oboru FONIATRIE
--------------	--

Provedení a vyhodnocení audiologických testů prahových i nadprahových k diferenciální diagnostice kochleární a retrokochleární poruchy sluchu	10
Asistence u centrálních testů sluchové funkce (dichotické testy)	5
Provedení a vyhodnocení otoakustických emisí včetně klinické verze.	15
Provedení a vyhodnocení elektricky evokovaných sluchových odpovědí mozkového kmene a mozkové kůry.	10
Hodnocení objektivní prahové audiometrie (BERA aplikace, CERA, a/nebo SSEP)	5
Vyšetření a terapie tinnitu (vč. nastavení programu tinnitu na sluchadle)	10
Indikace a kompletní provedení sluchové protetiky sluchadly s instruktáží pacienta a zajištění následné péče (u dětí, dospělých, seniorů) včetně zhotovení otisku pro výrobu všech typů ušních tvarovek a nitroušních sluchadel. Funkčně technická kontrola sluchadel.	30
Indikace a nastavení procesorů BAHD a péče o ně.	3
Stanovení efektu sluchadel testy ve volném poli včetně testů šumových.	30
Měření akustického tlaku před bubínkem in-situ.	5
Vyšetření kandidáta kochleární (kmenové) implantace (pozorovatel).	5
Posouzení adekvátnosti vývoje sluchu a řeči dítěte při kompenzaci sluchové vady.	20
Foniatrické vyšetření dítěte s vadou sluchu pro rozhodnutí o školním zařazení.	10
Vyšetření hluchoslepého.	1
Minimální počty výkonů v oblasti poruch polykání	Počet
Provedení a popis klinického vyšetření ke zjištění příčiny a lokalizace dysfagie.	5
Provedení a popis vyšetření FEES.	5
Indikace a vyhodnocení zobrazovacích a neurologických metod ke zjištění etiologie dysfagie.	3
Komplexní péče o nemocného s dysfagií včetně rehabilitace dysfagie.	3
Indikace k výkonům zajišťujícím alimentaci.	3

4 Všeobecné požadavky

Absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru:

- dosáhne potřebné úrovně schopností pro komunikaci s pacienty, příbuznými i spolupracovníky,
- osvojí si provozní a administrativní činnosti a management týmové práce,
- má základní znalosti posudkového lékařství, lékařské etiky, právních předpisů platných ve zdravotnictví, organizace zdravotnické služby a ekonomiky zdravotnictví.

5 Potvrzení hodnocení o průběhu vzdělávání v nástavbovém oboru

Vzdělávání probíhá pod vedením přiděleného školitele v akreditovaném zařízení.

a) Průběžné hodnocení školitelem

- školitel pravidelně a průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti školence a svá hodnocení zapisuje do průkazu odbornosti v šestiměsíčních intervalech.
V závěru vzdělávání školitel zapíše celkové hodnocení školence a doporučí přistoupení k závěrečné zkoušce.

b) Předpoklad přístupu k závěrečné zkoušce

- absolvování požadované praxe potvrzené všemi školiteli se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí nebo zvláštní specializovanou způsobilostí,
- předložení potvrzení o provedených kompletních výkonech,
- potvrzení o absolvování kurzů a vzdělávacích akcí (viz tab. část II. b)
- úspěšně absolvovaný test z oblasti sluchové protetiky „Sluchová protetika“.

c) Vlastní závěrečná zkouška

- teoretická část* - 3 odborné otázky
- praktická část* – vyšetření pacienta s diagnosticko-léčebnou rozvahou

6 Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní specializovanou způsobilost

Absolvováním nástavbového oboru lékaři získávají zvláštní specializovanou způsobilost pro vymezené činnosti, které prohlubují získanou specializovanou způsobilost.

Lékař se zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru foniatrie je oprávněn samostatně provádět všechny výkony patřící do oboru foniatrie. Je zejména činný v provádění preventivních vyšetření hlasu u hlasových profesionálů a studentů připravujících se na hlasovou profesi a hodnocení hlasových poruch u nemocí z povolání. Komplexně zajišťuje hlasovou rehabilitaci a reedukaci. Je hlavním diagnostikem poruch řeči vývojových i získaných a je koordinátorem týmové péče o nemocné s poruchou řeči – zajišťuje inicializaci a supervizi edukace a rehabilitace řeči. Provádí kompletní sluchovou diagnostiku a protetiku u sluchových vad dospělých a výhradně foniatr ji zajišťuje u dětí do 7 let. Účastní se diagnostiky a péče o nemocné s poruchami polykání.

7 Charakteristika akreditovaného zařízení

Vzdělávání v nástavbovém oboru zajišťuje poskytovatel zdravotních služeb nebo jiná právnická nebo fyzická osoba, které ministerstvo udělilo akreditaci (dále jen „akreditované zařízení“). Akreditované zařízení zajišťující výuku školenců musí zajistit školenci absolvování vzdělávacího programu. K tomu slouží řádné a plné zapojení školence do práce a dále umožnění studia a pobytu v jiném akreditovaném zařízení, které může poskytovat část přípravy, která není dostupná ve vlastním akreditovaném zařízení.

Požadavky na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb poskytovatele zdravotních služeb jsou uvedeny ve vyhlášce č. 99/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb a další požadavky pro potřeby vzdělávání v nástavbovém oboru jsou uvedeny v kapitolách 7.1 a 7.2.

Požadavky na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení poskytovatele zdravotních služeb jsou uvedeny ve vyhlášce č. 92/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče a další požadavky pro potřeby vzdělávání v nástavbovém oboru jsou uvedeny v kapitolách 7.1 a 7.2.

Nedílnou součástí žádosti o udělení nebo prodloužení akreditace je vzdělávací plán, který vychází z § 14 odst. 2 písm. c) zákona č. 95/2004 Sb. a dále smlouvy o spolupráci s jiným akreditovaným poskytovatelem zdravotních služeb (pokud akreditované zařízení nezajišťuje náplň vzdělávacího programu samo).

7.1 Akreditované zařízení I. typu

<p>Personální požadavky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Školitel má specializovanou způsobilost nebo zvláštní odbornou způsobilost nebo zvláštní specializovanou způsobilost v oboru foniatrie (foniatrie a audiologie) a min. 3 roky praxe v oboru od získání specializované způsobilosti nebo min. 1 rok praxe od získání zvláštní odborné způsobilosti nebo zvláštní specializované způsobilosti a s min. úvazkem 0,5 u daného poskytovatele zdravotních služeb. • Poměr školitel/školeneček – 1:3. • Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci pracoviště profesním životopisem a přehledem svých odborných a pedagogických aktivit v posledních 5 letech.
<p>Materiální a technické vybavení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Seznam přístrojů: <ul style="list-style-type: none"> – zvětšovací laryngostroboskop, flexibilní nasolaryngoskop, vyšetřovací mikroskop, dvoukanálový (klinický) audiometr s možností vyšetření ve volném poli (včetně slovní audiometrie, vybavení pro dětskou slovní audiometrii, dětský percepční test), tympanometr, počítačové vybavení pro nastavování sluchadel (počítač + interface a software pro nastavování sluchadel), zařízení na pořízení zvukového záznamu. • Vybavení pro vyšetření fonemického sluchu, Token test, protokoly k vyšetření jemné motoriky rukou a motoriky mluvidel.

7.2 Akreditované zařízení II. typu

<p>Personální požadavky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Školitel má specializovanou způsobilost nebo zvláštní odbornou způsobilost nebo zvláštní specializovanou způsobilost v oboru foniatrie (foniatrie a audiologie) a min. 3 roky praxe v oboru od získání specializované způsobilosti nebo min. 1 rok praxe od získání zvláštní odborné způsobilosti nebo zvláštní specializované způsobilosti a s min. úvazkem 0,5 u daného poskytovatele zdravotních služeb. • Poměr školitel/školeneček – 1:3. • Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci pracoviště profesním životopisem a přehledem svých odborných a pedagogických aktivit v posledních 5 letech.
<p>Materiální a technické vybavení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Seznam přístrojů: <ul style="list-style-type: none"> – zvětšovací laryngostroboskop s kamerovým systémem, flexibilní nasolaryngoskop, zařízení na měření hlasového pole, zařízení na pořízení zvukového záznamu, přístroj pro spektrální analýzu hlasu a/nebo Multidimenzionální hlasovou analýzu (MDVP), vyšetřovací mikroskop, dvoukanálový (klinický) audiometr s možností vyšetření ve volném poli (včetně slovní audiometrie, vyšetření rozumění řeči v šumu, dětská slovní audiometrie, dětský percepční test a index vnitřní informace řeči), impedanční audiometr pro tympanometrii (vč. vysokofrekvenční) a měření stapediálního reflexu, OAE (otoakustické emise), BERA, CERA (kmenové a korové evokované sluchové potenciály), VRA (vizuálně posílená audiometrie) – systém k měření REM (akustický tlak před bubínkem), – počítačové vybavení pro nastavování sluchadel (počítač + interface a software pro nastavování sluchadel), – vybavení pro vyšetření fonemického sluchu, – Token test, Protokoly k vyšetření jemné motoriky a motoriky mluvidel • Doporučené vybavení: <ul style="list-style-type: none"> – komplexní jednotka pro vyšetření funkce hlasového ústrojí (stroboskop se záznamem obrazu a zvuku, glotografií a obj. analýzou hlasu, event. videokymografií), – zpožďovací linka (DAF), – Dysartrický profil 3F test, testy pro diagnostiku afázie (VAFO, MAST a další).
<p>Vědecko-výzkumná činnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Akreditované pracoviště rozvíjí výzkumnou činnost, jeho pracovníci vystupují na vědeckých akcích a publikují odborná sdělení v domácích i zahraničních časopisech a podílejí se na řešení výzkumných úkolů. Školeneček by se měl seznámit během své přípravy se zásadami vědecké práce, případně se i na ní podílet.

8 Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální zabezpečení a technické a věcné vybavení pro jejich realizaci – charakteristika

8.1 Program kurzu Lékařská první pomoc

Předmět
Náhlá zástava krevního oběhu, incidence, diagnóza, základní a rozšířená neodkladná resuscitace včetně defibrilace (Basic Life Support a Advanced Cardiac Life Support).
Bezvědomí nejasného původu, křeče, synkopa; náhlé cévní mozkové příhody, diagnostické postupy, terapeutické okno, trombolýza systémová, intraarteriální.
Dušnost, hlavní příčiny: respirační etiologie – astma bronchiale, status astmaticus, inhalační trauma atd., kardiovaskulární etiologie – kardiální selhávání, astma cardiale, edém plic, embolie plicnice, zvláštní stavy: tonutí a utonutí, strangulace atd., diagnóza, diferenciální diagnóza, terapeutické postupy, principy umělé plicní ventilace.
Bolesti na hrudi, akutní koronární syndrom, principy a indikace trombolýzy, PTCA (Percutaneous Transluminal Coronary Angioplasty), závažné dysrytmie a terapeutické přístupy.
Traumatologie – těžké úrazy, úraz hlavy, páteře, hrudníku, dutiny břišní, končetin, polytrauma, poranění el. proudem, termická poranění, hlavní zásady ATLS (Advanced Trauma Life Support).
Šok, diagnóza, klasifikace, příčiny, terapeutické přístupy.
Hromadné postižení zdraví/osob, základy řešení v přednemocniční a časné nemocniční neodkladné péči (PNP a NNP).
Integrovaný záchranný systém (IZS) a krizová připravenost zdravotnické záchranné služby (ZZS) a zdravotnických zařízení (ZZ).
Zvláštnosti urgentních stavů u dětí.
Extramurální porod, péče o novorozence a matku, gynekologické akutní stavy.
Praktická výuka.
Celkem 20 hodin, nebo e-learning

Znalosti získané v kurzu se ověřují po ukončení testem.

Personální zabezpečení a technické vybavení kurzu Lékařská první pomoc

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru urgentní medicíny a praxí nejméně 5 let v oboru, nebo se specializovanou způsobilostí v oboru anesteziologie intenzivní medicína a praxí v oboru nejméně 5 let, popřípadě se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice. • Garant kurzu má specializovanou způsobilost v oboru a nejméně 10 let praxe výkonu povolání lékaře v oboru specializace.

Technické vybavení

- Učebna pro teoretickou výuku.
- Učebna pro praktickou výuku s vybavením: model (dospělý, dětský a novorozenec) umožňující praktický nácvik základní i rozšířené neodkladné resuscitace se simultánním záznamem sledovaných vitálních funkcí, zejména respiračních a oběhových k objektivizaci účinnosti prováděné resuscitace a možností uložení sledovaných dat do PC a závěrečné vyhodnocení.
- Model musí umožnit nácvik:
 - zajištění průchodnosti dýchacích cest pomocí vzduchovodů, Combi-tubusu, laryngeálního tubusu, laryngeální masky, včetně intubační a různými technikami tracheální intubace,
 - umělé plicní ventilace z plic do plic ústy, přes masku, ručním dýchacím přístrojem/transportním ventilátorem,
 - nácvik intubace dětí včetně novorozenců a umělou plicní ventilaci,
 - zajištění průchodnosti dýchacích cest koniopunkcí, krikotomií,
 - punkci pneumotoraxu,
 - zajištění vstupu do krevního řečiště – punkci a kanylaci periferní žíly, centrální žíly (subclavia, jugularis interna), vena femoralis a různé techniky intraoseálního přístupu,
 - diagnostiky simulovaných poruch rytmu na kardioskopu a volbu farmakoterapie a elektroimpulzoterapie.
- Počítačová učebna pro závěrečné testování znalostí.

8.2 Program kurzu Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace**Předmět****Legislativa.**

Základní právní předpisy ve zdravotnictví a jejich hierarchie.

Organizace poskytování zdravotních služeb a řízení zdravotnictví.

Rozhodování pacienta (informovaný souhlas, odmítnutí péče).

Poskytování zdravotní péče bez souhlasu, omezovací prostředky.

Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků.

Vedení a nakládání se zdravotnickou dokumentací.

Náležitá odborná úroveň (lege artis).

Stížnosti ve zdravotnictví.

Právní odpovědnost lékaře a poskytovatele zdravotních služeb.

Poskytování zdravotní péče v Evropské unii a přeshraniční zdravotní péče.

Systém veřejného zdravotního pojištění.

Zdravotní služby hrazené ze zdravotního pojištění.

Plátcí zdravotního pojištění, práva a povinnosti pojištěnců.

<i>MZ ČR</i>	Vzdělávací program nástavbového oboru FONIATRIE
--------------	--

Systém úhrad zdravotní péče.
Systém sociálního zabezpečení a lékařská posudková služba.
Nemocenské pojištění.
Důchodové pojištění.
Sociální pomoc a sociální služby.
Lékařská etika.
Etické kodexy, etické chování zdravotnických pracovníků.
Základní principy a etické zásady.
Etické problémy současné medicíny.
Komunikace ve zdravotnictví.
Základní principy a specifika.
Komunikace mezi zdravotnickými pracovníky, pacientem a osobami jemu blízkými.
Krizová komunikace.
Celkem 12 hodin, nebo e-learning

Personální zabezpečení a technické vybavení kurzu Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Minimálně 2 lektori se znalostí zdravotnického práva a veřejného zdravotnictví, s vysokoškolským vzděláním v oboru právo v magisterském studijním programu na vysoké škole v České republice nebo na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno, a profesní zkušeností v oblasti zdravotnického práva v délce alespoň 5 let. Lektori zdravotnického práva dokládají přehled publikační činnosti za posledních 5 let a pedagogickou činnost. • Součástí lektorského týmu musí být lektori s ukončeným vysokoškolským vzděláním příslušného zaměření a odbornou praxí nejméně 5 let v oblasti přednášeného tématu (etika, komunikace a sociální zabezpečení).
Technické vybavení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku.

8.3 Program kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (dále jen „NL“) a léčba závislostí

Předmět
Škodlivé užívání NL a závislostí na NL v ČR.
Přehled NL zneužívaných v ČR a jejich vlastností.
Zdravotní aspekty škodlivého užívání NL a závislostí na NL.
Problematika škodlivého užívání NL a závislostí na NL ve specifických podmínkách jednotlivých lékařských oborů, možnosti prevence.

MZ ČR

Vzdělávací program nástavbového oboru FONIATRIE

Přehled specifických léčebných modalit pro osoby škodlivě užívající NL a závislé.

Právní aspekty související se zneužíváním NL a závislostmi na NL.

Závěr kurzu, shrnutí.

Celkem 4 hodiny, nebo e-learning

Personální zabezpečení a technické vybavení kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek a léčba závislostí

Personální zabezpečení

- Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí nebo zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru návykové nemoci a praxí nejméně 5 let v oboru, popřípadě se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.

Technické vybavení

- Učebna pro teoretickou výuku.

8.4 Program kurzu Radiační ochrana

Předmět

Účinky ionizujícího záření na živé systémy, charakter deterministických a stochastických účinků. Riziko nádorových a dědičných onemocnění. Veličiny a jednotky používané pro potřeby radiační ochrany. Koncepce radiační ochrany, základní principy radiační ochrany, legislativní rámec lékařského a nelékařského ozáření.

Radiační zátěž obyvatel z různých zdrojů ionizujícího záření. Specifický charakter lékařského ozáření, radiační ochrana pacientů. Lékařská pomoc fyzickým osobám ozářeným při radiační mimořádné události. Radiologická událost, příčiny a možné následky.

Úloha lékařů indikujících vyšetření nebo léčbu s využitím zdrojů ionizujícího záření – význam indikačních kritérií (Věstník MZ). Výběr optimální zobrazovací metody. Zobrazovací modalita využívající neionizující záření. Informování pacientů.

Úloha aplikujících odborníků a optimalizace radiační ochrany (radiologické standardy, diagnostické referenční úrovně). Ozáření dětí, těhotných a kojících žen (specifika, opatření, zdůvodnění). Velikosti dávek pacientů pro typické radiologické postupy.

Celkem 4 hodiny, nebo e-learning

Personální zabezpečení a technické vybavení kurzu Radiační ochrana

Personální zabezpečení

- Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní specializovanou způsobilostí v oboru radiologie a zobrazovací metody, pracovní lékařství, nukleární medicína a radiační onkologie.
- Radiologičtí fyzici se specializovanou způsobilostí.
- Další odborníci s absolvovaným magisterským studiem v oboru ve vztahu k vyučovanému tématu.

Technické vybavení

- Učebna pro teoretickou výuku.

9 Doporučená literatura**Základní**

ARONSON, E.A., BLESS, M.D. Clinical Voice Disorders. 4th edition, New York: Thieme, 2009. ISBN 9781588906625.

DLOUHÁ, O. et al. Poruchy vývoje řeči. Praha: Galén 2017. 254 s. ISBN 978-80-7492-314-2

DRŠATA, J. a kol. Foniatrie – Hlas, Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2011. 321 s. ISBN 9788073111168

DRŠATA, J., HAVLÍK, R. a kol. Foniatrie – Sluch, Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2015. 384 s. ISBN 9788073111595.

HAVLÍK, R. Sluchadlová propedeutika. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2007. 209 s. ISBN 978-80-7013-458-0.

LAŠŤOVKA, M. Poruchy plynulosti řeči. Dolní Břežany: Scriptorium, 1999. 139 s. ISBN 80-86197-13-1.

McNEIL, R.M. Clinical Management of Sensorimotor Speech Disorders. 2nd edition, New York: Thieme, 2009. ISBN 9781588905147.

NEUBAUER, K. a kol.: Kompendium klinické logopedie, 1.vyd., Praha: Portál, 2018. 767 s. ISBN 9788026 213901.

NOVÁK, A. Audiologie: vyšetřovací technika, diagnostika, léčba a rehabilitace. Praha: Alexej Novák, 2003. 333 s. ISBN 80-239-1986-5 (v knize neuvedeno).

NOVÁK, A. Korekce sluchových vad sluchadly. Praha: Alexej Novák, 1995. 91 s.

SATALOFF, R.T. Professional Voice: the Science and Art of Clinical Care. 4th edn, R T Sataloff Plural Publishing, 2017. 2224 s. ISBN 9781597567091.

TEDLA, M., ČERNÝ M. a kol. Poruchy polykání. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2018. 312 s. ISBN 978-80-7311-188-5

VOHRADNÍK, M. Poruchy řečové komunikace u velofaryngeální insuficience. Dolní Břežany: Scriptorium, 2001. 134 s. ISBN 80-86197-24-7.

ZEHNHOFF-DINNESEN, A., WISKIRSKA-WOZNICA, B., NEUMANN, K., NAWKA, T. Phoniatics I, Berlin: Springer, 2020. 1125 s., ISBN 978-3-662-46779-4.

Rozšířená

ARLINGER, S. Manual of practical audiometry - Volume 1 a 2. London: Whurr Publisher publication Ltd., 1990. ISBN 1870332814.

BAKEN, R.J., ORLIKOFF, R.F. Clinical Measurement of Speech and Voice. 2nd ed. San Diego: Singular Thomson Learning, 2000. 610 s. ISBN: 1-5659-3869-0.

BÖHME, G. Sprach-, Sprech-, Stimm- und Schluckstörungen. Band 1: Klinik. Stuttgart: Gustav Fischer, 1997. 297 s. ISBN 3-437-21018-1.

BÖHME, G. Sprach-, Sprech-, Stimm- und Schluckstörungen. Band 2: Therapie. München: Urban & Fischer, 2001. ISBN 3-437-46960-6.

BÖHME, G., GROSS, M. Stroboskopie und andere Verfahren zur Analyse von Stimmlippenschwingungen: Lehrbuch. Heidelberg: Median-Verl. von Killisch-Horn, 2001. ISBN 3-922766-69-2.
DLOUHÁ, O. Vývojové poruchy řeči. Vztah centrálních poruch řeči a sluchu. Praha: Unitisk, 2003. 142 s. ISBN 80-239-1832-X.
DLOUHÁ, O., VOKŘÁL, J. Test větné srozumitelnosti v hovorovém šumu. Praha: Galén, 2018. ISBN 9788074923821.
DUŠKOVÁ, M., et al. Pokroky v sekundární léčbě nemocných s rozštěpem. Hradec Králové: Olga Čermáková, 2007. 176 s. ISBN 978-80-86703-25-1.
FITZPATRICK, M.E., DOUCET, P.S.: Pediatric Audiologic Rehabilitation. New York: Thieme, 2013. 225 s. ISBN 9781604066951.
FRIEDRICH, G., BIGENZAHN, W., ZOROWKA, P. Phoniatrie und Paedaudiologie, Bern: Verlag Hans Huber, 2006. 492 s. ISBN 978 3 456 84222-6.
HALL, J., MUELLER, G. Audiologists' desk reference. San Diego: Singular pub. group, 1997. Volume 1,2. ISBN 1565937112.
HIRANO, M., BLESS, D. Videostroboscopic examination of the larynx. San Diego, Calif.: Singular pub. group, 1993. 249 s. ISBN 1879105527.
HOLMANOVÁ, J. Raná péče o dítě se sluchovým postižením. 2. vyd. Praha: Septima, 2005. 93 s. ISBN 80-7216-213-6.
ISSHIKI, N. Phonosurgery: theory and practice. Tokyo New York: Springer Verlag, 1989. 233 s. ISBN 0387700374.
KATZ, J. Handbook of clinical audiology. 6th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2009. ISBN 078178106X.
KITTEL, A. Myofunkční terapie. Praha: Grada, 1999. 111 s. ISBN 80-7169-619-6.
KOUKOLÍK, F. Lidský mozek: funkční systémy: norma a poruchy. Vyd. 2., aktualiz. a rozš. Praha: Portál, 2002, 451 s. ISBN 80-7178-632-2.
LAŠŤOVKA, M. Poruchy plynulosti řeči. Dolní Břežany: Scriptorium, 1999. 139 s. ISBN 80-86197-13-1.
LEHNHARDT, E. Praxis der Audiometrie. 9., vollst. überarb. Aufl. Stuttgart: Thieme, 2009. 290 s. ISBN 9783133690096.
LECHTA, V., aj. Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti. Martin: Osveta, 2002. 267 s. ISBN 80-8063-100-X.
LECHTA, V., aj. Terapia narušenej komunikačnej schopnosti. Martin: Osveta, 2003. 270 s. ISBN 80-8063-092-5.
LEJSKA, M., aj. Základy praktické audiologie a audiometrie. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 1994. 171 s. ISBN 80-7013-178-0.
LEJSKA, M. Poruchy verbální komunikace a foniatrie. Praha: Padio, 2003. 156 s. ISBN 80-7315-038-7.
LOGEMANN, J. A. Dysphagia: evaluation and treatment. Folia Phoniatri Logop, 1995, vol. 47, 3, s. 140-164. ISSN 1021-7762.
NAWKA, T., WIRTH, G. Stimmstörungen: für Ärzte, Logopäden, Sprachheilpädagogen und Sprechwissenschaftler. 5., völlig überarbeitete Aufl. Köln: Deutscher Ärzte-Verlag, 2008. 452 s. ISBN 3769111427.

NEUBAUER, K. a kol.: Neurogení poruchy komunikace u dospělých, 1.vyd., Praha: Portál, 2007. 227 s. ISBN 9788073 671594.

NOVÁK, A. Foniatrie a pedaudiologie I: poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami. Praha: vl. nákl., 1994. 131 s.

NOVÁK, A. Foniatrie a pedaudiologie II. Poruchy hlasu u dětí a dospělých – základy anatomie a fyziologie hlasu, diagnostika, léčba, reedukace a rehabilitace poruch hlasu. 2. přeprac. vyd. Praha: Alexej Novák, 2000. 176 s. ISBN 80-238-6324-X (v knize neuvedeno).

NOVÁK, A. Foniatrie a pedaudiologie III. Základy fyziologie a patofyziologie řeči, diagnostika a léčba poruch řeči. Praha: vl. nákl., 1997. 111 s. ISBN 80-238-1090-1 (v knize neuvedeno).

NOVÁK, A. Stručná historie protetické péče o sluchově postižené. Praha: Alexej Novák, 2002. 78 s. ISBN 80-238-9863-9 (v knize neuvedeno).

NOVÁK, A. Vývoj dětské řeči: fyziologie, jeho poruchy, diagnostika a léčba. Praha: Alexej Novák, 1999. 178 s. ISBN 80-5035-0 (v knize neuvedeno).

PAHN, J., PAHN, E. Die Nasalierungsmethode: Übungsverfahren der Sprech- und Singstimme zur Therapie und Prophylaxe von Störungen und Erkrankungen; mit Verfahren der neuromuskulären elektrophonatorischen Stimulation (NMEPS) von Kehlkopfpaesen. Roggentin/ Rostock: Oehmke, 2000. 391 s. ISBN 3-9806763-1-5.

PALKOVÁ, Z. Fonetika a fonologie češtiny s obecným úvodem do problematiky oboru. Praha: Karolinum, 1997. 366 s. ISBN 80-7066-843-1.

ROESER, R.J. Roeser's audiology desk reference: a guide to the practice of audiology. New York; Stuttgart: Thieme, 1996. 398 p. ISBN 0-86577-574-5.

SEDLÁČEK, K. Základy audiologie. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1956. 421 s.

SEEMAN, M. Česká slovní audiometrie. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1960. 165 s.

SEEMAN, M. Poruchy dětské řeči. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1955. 265 s.

SEIDNER, W., WENDLER, J. Die Sangerstimme : phoniatische Grundlagen der Gesangsausbildung. 3., erw. Aufl. Berlin: Henschel Verlag, 1997. ISBN 3-89487-265-9.

SOVÁK, M. Kmitání hlasivek ve světle laryngostroboskopie: fyziologická studie fonačního mechanismu. Praha: Česká akademie věd a umění, 1945. 89 s.

TEDLA, M., ČERNÝ M. a kol. Poruchy polykání. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2018. 312 s. ISBN 978-80-7311-188-5

WENDLER, J., et al. Lehrbuch der Phoniatrie und Pädaudiologie. 4. völlig überarb. Aufl. Stuttgart: Thieme, 2005. 472 s. 1 DVD. ISBN 3-13-102294-9.

Časopisy

Otorinolaryngologie a foniatrie (za posledních 10 let)

Folia Phoniatica et Logopedica (za posledních 10 let)

Journal of Speech, Language and Hearing Research (za posledních 5 let)

Journal of Voice (za posledních 5 let)

International Journal of Audiology (za posledních 5 let)